

การเปรียบเทียบผลการวิเคราะห์งานออกแบบกราฟิกในตำราศิลปะ
ระหว่างอาจารย์และนักศึกษาระดับปริญญาตรี สาขาวิชาศิลปะ สหวิทยาลัยอีสานใต้

นายธวัช ตราชู

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาตรี สาขาวิชาศิลปะ มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์

ภาควิชาศิลปศึกษา

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พ.ศ. 2532

ISBN 974-569-790-7

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

15662

๑๑๙๔๑๖๔๔

A Comparison of The Analysis Results of Graphic Design
in Art Textbooks Between Teachers and Students
in The Department of Art, Isan-Tai United College.

Mr.Thawat Trachoo

A Thesis Submitted in Partial Fulfilment of the Requirements
for the Degree of Master of Education
Department of Art Education
Graduate School
Chulalongkorn University
1989
ISBN 974-569-790-7

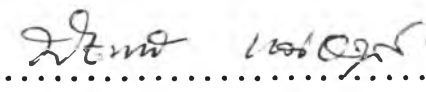
หัวข้อวิทยานิพนธ์ การเปรียบเทียบผลการวิเคราะห์งานออกแบบกราฟิกในตำราศิลปะ
ระหว่างอาจารย์และนักศึกษาภาควิชาศิลปะ สหวิทยาลัยอีสานใต้
โดย นายธวัช ตราชู
ภาควิชา ศิลปศึกษา
อาจารย์ที่ปรึกษา รองศาสตราจารย์ ปิยะชาติ แสงอรุณ

บัณฑิตวิทยาลัยจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้นับวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทบัณฑิต

..... คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(ศาสตราจารย์ ดร.ถาวร วัชรากัย)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธานกรรมการ
(อาจารย์ ดร.อำไพ तीรณสาร)

..... กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ปิยะชาติ แสงอรุณ)

..... กรรมการ
(อาจารย์ ดร.สันติ คุณประเสริฐ)

อวิศ ตราฐ : การเปรียบเทียบผลการวิเคราะห์งานออกแบบกราฟิกในตำราศิลปะ ระหว่าง
 อาจารย์และนักศึกษาศิลปะ มหาวิทยาลัยอีสานใต้ (A COMPARISON OF THE
 ANALYSIS RESULTS OF GRAPHIC DESIGN IN ART TEXTBOOKS BETWEEN TEACHERS
 AND STUDENTS IN THE DEPARTMENT OF ART, ISAN-TAI UNITED COLLEGE)
 อ.ที่ปรึกษา : รศ.ปิยะชาติ แสงอรุณ, 231 หน้า.

การวิจัยครั้งนี้มีจุดประสงค์เพื่อวิเคราะห์งานออกแบบกราฟิกในตำราศิลปะภาษาไทยที่ใช้เป็น
 ส่วนใหญ่ในภาควิชาศิลปะของมหาวิทยาลัยอีสานใต้ ในด้านการออกแบบจัดวาง ภาพประกอบและตัวอักษร
 พร้อมทั้งเปรียบเทียบผลการวิเคราะห์ระหว่างอาจารย์และนักศึกษา

กลุ่มประชากรประกอบด้วยอาจารย์และนักศึกษาในภาควิชาศิลปะ มหาวิทยาลัยอีสานใต้ประจำ
 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2531 โดยเป็นอาจารย์จำนวน 20 คน นักศึกษา 226 คน เครื่องมือที่ใช้ใน
 การศึกษาคือ แบบสอบถามการวิเคราะห์งานออกแบบกราฟิก มีลักษณะเป็นแบบเลือกตอบแบบประมาณค่าและ
 แบบปลายเปิด วิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าร้อยละ มัชฌิมเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการ
 ทดสอบค่าที ส่วนตัวอย่างตำราศิลปะที่ใช้ในการวิเคราะห์คือ ตำราการออกแบบของ วิรุณ ดั่งเจริญ
 ดำรวาดเส้นของ โกลุม สายใจ และตำราการระบายสีน้ำของ อารี สุทธิพันธุ์

ผลการวิจัยพบว่า อาจารย์และนักศึกษาส่งส่วนใหญ่สนใจงานกราฟิกในตำราศิลปะมาก โดยเฉพาะ
 ปกของตำรา เพราะเห็นว่างานกราฟิกที่ดีช่วยกระตุ้นให้เกิดความอยากอ่าน และตำราศิลปะควรให้ความ
 สำคัญต่อภาพประกอบ เพราะช่วยให้อ่านตำราเข้าใจเร็วยิ่งขึ้น นอกจากนี้ยังพบว่าอาจารย์และนักศึกษามี
 ความคิดเห็นต่องานออกแบบกราฟิกในตำราศิลปะโดยส่วนรวมอยู่ในเกณฑ์ดี โดยเฉพาะตำราการระบายสีน้ำ
 และ เมื่อเปรียบเทียบผลการวิเคราะห์พบว่า อาจารย์และนักศึกษามีความคิดเห็นต่องานออกแบบกราฟิกใน
 ตำราศิลปะ โดยส่วนใหญ่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยเฉพาะในด้านการออกแบบ
 จัดวางและตัวอักษร

ภาควิชา ศิลปะศึกษา
 สาขาวิชา ศิลปะศึกษา
 ปีการศึกษา 2531

ลายมือชื่อนิติต
 ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา 21/6 พค 14/02/31

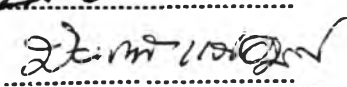
THAWAT TRACHOO : A COMPARISON OF THE ANALYSIS RESULTS OF GRAPHIC DESIGN IN ART TEXTBOOKS BETWEEN TEACHERS AND STUDENTS IN THE DEPARTMENT OF ART, ISAN-TAI UNITED COLLEGE. THESIS ADVISOR : ASSO. PROF.PIYACHARTI SANGARON, 231 PP.

The purposes of this study were 1) to analyze the graphic design aspects (layout, illustration, and typeface) of art textbooks (Thai language) which were widely used in the Department of Art, Isan-Tai United College; and 2) to compare the analysis results between teachers and students.

The population of this study included 20 teachers and 226 students in the Department of Art, Isan-Tai United College during the first semester, 1988. Three art textbooks were selected : Design (by Wiroom Tungcharean), Drawing (by Kosum Saijai) and Water-Colour Painting (by Aree Suttipan) and analyzed by a set of questionnaires. The researcher constructed these questionnaires which consisted of checklist, rating scale and open ended questions. The data were analyzed by using percentage, mean, standard deviation and t-test.

It was found that most teachers and students were interested in graphic design of art textbooks, especially, the covers. They agreed that good graphic design could stimulate the readers. The illustration helped them understand rapidly. Besides, it was found that most teachers and students had good attitudes toward graphic design of the selected art textbooks, particularly, Water-Colour Painting. The comparison of analysis results between teachers and students were found significant differences at .05 of statistic level. Especially in the aspects of layout and typeface it was found that most of the items in these aspects were different.

ภาควิชา ศิลปศึกษา
สาขาวิชา ศิลปศึกษา
ปีการศึกษา 2531

ลายมือชื่อนิสิต
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลงได้ด้วยความเมตตาอนุเคราะห์ ของ รองศาสตราจารย์ ปิยะชาติ แสงอรุณ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ อาจารย์ ดร.อำไพ ตีรณสาร ประธานกรรมการ และ อาจารย์ ดร.สันติ คุณพระเสริฐ กรรมการ ที่ได้กรุณาให้คำปรึกษา แนะนำ ให้ความรู้ แก่ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ ด้วยดีเสมอมา โดยเฉพาะอย่างยิ่ง รองศาสตราจารย์ ปิยะชาติ แสงอรุณ ได้กรุณาให้แนวความคิดหลัก ซึ่งผู้วิจัยยึดเป็นแนวทางในการศึกษาค้นคว้า โดยตลอด จึงขอกราบขอบพระคุณไว้ ณ โอกาสนี้

ผู้วิจัยขอขอบพระคุณผู้เชี่ยวชาญทั้ง 5 ท่าน คือ รองศาสตราจารย์ ดร.วิจิตร เจริญศักดิ์ รองศาสตราจารย์ ดร.วิรุณ ตั้งเจริญ รองศาสตราจารย์ ดร.สุรพล วิรุฬห์รักษ์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์สมเชาว์ เนตรประเสริฐ และ อาจารย์ ดร.เชาวเลิศ เลิศชโลพาร์ ที่กรุณาให้คำแนะนำเกี่ยวกับแบบสอบถามที่ใช้ในการวิจัย

ขอขอบพระคุณคณาจารย์และนักศึกษาภาควิชาศิลปะ สหวิทยาลัยอีสานใต้ทุกท่านที่กรุณาให้ความช่วยเหลือในการเก็บรวบรวมข้อมูล

ท้ายที่สุด ผู้วิจัยขอกราบระลึกถึงพระคุณ คุณพ่อ คุณแม่ ตลอดจนครู-อาจารย์ที่เคยประสิทธิ์ประสาทวิชา ส่งเสริมให้การศึกษาแก่ผู้วิจัยตลอดมา รวมทั้งคุณสวาท ตราชู ที่ได้ให้ความช่วยเหลือทางการเงินและกำลังใจแก่ผู้วิจัย จนกระทั่งวิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลงได้ด้วยดี

ธวัช ตราชู

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ก
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	ข
กิตติกรรมประกาศ	ง
สารบัญตาราง	ช
สารบัญภาพ	ญ
บทที่	
1. บทนำ	
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
จุดมุ่งหมายของการวิจัย	7
ขอบเขตของการวิจัย	8
ข้อตกลงเบื้องต้น	8
คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย	9
วิธีดำเนินการวิจัย	9
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	12
2. วรรณคดีที่เกี่ยวข้อง	
ความหมายและ ขอบข่ายของงานกราฟิก	14
ตำราและ ส่วนประกอบของตำรา	17
ประโยชน์และ ลักษณะ ของตำราที่ดี	23
งานกราฟิกกับตำราศิลปะ	26
งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับงานออกแบบกราฟิกของตำรา	75
3. วิธีดำเนินการวิจัย	
การศึกษาข้อมูล	85
ตัวอย่างตำราศิลปะ	85
กลุ่มประชากร	87

	หน้า
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	87
การเก็บรวบรวมข้อมูล	89
การวิเคราะห์ข้อมูล	90
4. ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	93
5. สรุป อภิปรายผลและ ข้อเสนอแนะ	162
สรุปผลการวิจัย	166
อภิปรายผล	180
ข้อเสนอแนะ	186
บรรณานุกรม	189
ภาคผนวก	197
ประวัติผู้วิจัย	231

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
1. ความดีและคำร้อยละ อันดับของตำราที่ได้รับการใช้ 50 เบอร์เซนต์ขึ้นไป	86
2. ความดีและคำร้อยละ เกี่ยวกับข้อมูลเบื้องต้นของอาจารย์	94
3. ความดีและคำร้อยละ เกี่ยวกับข้อมูลเบื้องต้นของนักศึกษา	96
4. ความดีและคำร้อยละ เกี่ยวกับความเข้าใจในความหมายของงาน ออกแบบกราฟิก	98
5. ความดีและคำร้อยละ เกี่ยวกับความสำคัญขององค์ประกอบของงาน ออกแบบกราฟิกในตำราศิลปะที่อาจารย์และนักศึกษาเคยเห็น	99
6. ความดีและคำร้อยละ เกี่ยวกับความคิดเห็นต่อส่วนต่าง ๆ ของตำรา ศิลปะที่ควรได้รับการออกแบบกราฟิกให้ดีที่สุด	100
7. ความดีและคำร้อยละ เกี่ยวกับปัญหาที่สำคัญที่สุดของงานออกแบบกราฟิกที่มี ผลทำให้การสื่อความเข้าใจในตำราศิลปะ ไม่ประสบผลสำเร็จเท่าที่ควร	101
8. ความดีและคำร้อยละ เกี่ยวกับองค์ประกอบทางกราฟิกที่อาจารย์และ นักศึกษาให้ความสนใจมากที่สุดบนหน้าปกของตำราศิลปะ	102
9. ความดีและคำร้อยละ เกี่ยวกับองค์ประกอบทางกราฟิกที่อาจารย์และ นักศึกษาให้ความสนใจมากที่สุดในส่วนเนื้อในของตำราศิลปะ	103
10. ความดีและคำร้อยละ เกี่ยวกับความสนใจของอาจารย์และนักศึกษา ที่มีต่องานออกแบบกราฟิกในตำราศิลปะ	104
11. ความดีและคำร้อยละ เกี่ยวกับบทบาทของงานกราฟิกในตำราศิลปะ ตามความคิดเห็นของอาจารย์และนักศึกษา	105
12. ความดีและคำร้อยละ เกี่ยวกับองค์ประกอบทางกราฟิกที่มีบทบาทต่อ การอ่านตำราศิลปะให้เข้าใจเนื้อหาอย่างรวดเร็ว	106
13. ความดีและคำร้อยละ เกี่ยวกับระดับของคุณค่างานออกแบบกราฟิก ในตำราศิลปะ	107

ตารางที่

14.	ความถี่และค่าร้อยละ เกี่ยวกับคุณค่าที่ควรให้ความสำคัญ ในตำราศิลปะ.....	108
15.	ค่าเฉลี่ยส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและค่า "ที" ของความ - คิดเห็นในงานออกแบบจัดวางหน้าปกของตำราศิลปะ.....	111
16.	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและค่า "ที" ของความ - คิดเห็นในงานออกแบบจัดวางหน้าปกในตำราศิลปะ.....	115
17.	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและค่า "ที" ของความ - คิดเห็นในงานออกแบบจัดวางหน้าค่านำตำราศิลปะ.....	118
18.	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและค่า "ที" ของความ - คิดเห็นในงานออกแบบจัดวางหน้าสารบัญตำราศิลปะ.....	121
19.	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและค่า "ที" ของความ - คิดเห็นในงานออกแบบจัดวางเนื้อหาทั่วไปของตำราศิลปะ.....	124
20.	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและค่า "ที" ของความ - คิดเห็นในงานออกแบบจัดวางหน้าบรรณานุกรมตำราศิลปะ.....	129
21.	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและค่า "ที" ของความ - คิดเห็นเกี่ยวกับภาพประกอบบนหน้าปกของตำราศิลปะ.....	132
22.	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและค่า "ที" ของความ - คิดเห็นเกี่ยวกับภาพประกอบในเนื้อหาทั่วไปของตำราศิลปะ.....	135
23.	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและค่า "ที" ของความ - คิดเห็นเกี่ยวกับตัวอักษรบนหน้าปกตำราศิลปะ.....	139
24.	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและค่า "ที" ของความ - คิดเห็นเกี่ยวกับตัวอักษรของหน้าปกในตำราศิลปะ.....	143
25.	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและค่า "ที" ของความ - คิดเห็นเกี่ยวกับตัวอักษรในหน้าค่านำตำราศิลปะ.....	147
26.	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและค่า "ที" ของความ - คิดเห็นเกี่ยวกับตัวอักษรในหน้าสารบัญตำราศิลปะ.....	150

ตารางที่

หน้า

27. ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและค่า "ที" ของความ-
คิดเห็นเกี่ยวกับตัวอักษรของเนื้อหาทั่วไปในตำราศิลปะ..... 153
28. ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและค่า "ที" ของความ-
คิดเห็นเกี่ยวกับตัวอักษรหน้าบรรณานุกรมตำราศิลปะ..... 157

สารบัญภาพ

ภาพที่

หน้า

1	ตัวอย่างงาน Thumbnail Layout	28
2	ตัวอย่างงาน Rough Layout	28
3	ตัวอย่างงาน Finished Layout	29
4	ตัวอย่างการจัดวางหน้าแบบต่าง ๆ	31
5	การแบ่งกริดเป็นสามคอลัมน์	34
6	ตัวอย่างกริดบางชนิด	35
7	ความสมดุลในหน้ากระดาษ	38
8	ตัวอย่างการจัดหน้าหนังสือ	43